

Täysistunto

Tiistai 4.6.2024 klo 14.00—18.39

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.38 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta on epätarkka ja vaikeasti tulkittava laki. Se on ongelma kunnaneläinlääkäreiden ansainnan kannalta, kun kunnaneläinlääkäreiden palkkiot jäävät pieneläinpraktiikkaa tekevien jalkoihin. Seuraavaksi se on ongelma eläinlääkäreiden saatavuuden kanssa, kun kokoomuksen ja perussuomalaisen markkinatalousmallin vuoksi eläinlääkärit siirtyvät hoitamaan tuotantoeläinten sijasta lemmikkejä.

Viime kädessä on kysymys eläinten hyvinvoinnista, eläinsuojelusta, sillä tässä tulee käymään pitkässä juoksussa nyt niin, että eläinlääkäreiden saatavuus ylittää sen kynnyksen, että hoitoon ei pääse silloinkaan, kun se olisi välttämätöntä.

Keskusta esittää valiokunnan vastalauseen mukaisesti hylkäystä. Me emme pelkästään halua hylätä, vaan meillä on ratkaisuehdotus: Se, että tämä eläinlääkintähuolto siirrettäisiin hyvinvointialueille. Avaisimme kilpailulainsäädännön niin, että tämä sektori voitaisiin katsoa eläinsuojelullisista syistä niin tärkeäksi, että siinä voitaisiin käyttää ikään kuin valtioneuvoston joustavasti. Haluaisimme avata työaikalainsäädännön niin, että päivystysvelvoite ei tulisi kohtuuttomaksi kunnaneläinlääkärille, kun sitä ei ole lainkaan yksityisellä puolella. Ja vielä kolmanneksi emme hyväksy sitä, että 8 §:ään tehtiin vielä kiristystä niin, että vaikeasti tulkittavissa ovat ne tilanteet, milloin on joustoja siitä, mitä kunnallinen eläinlääkäri saa pieneläinpuolella tehdä kunnan välineitä käyttäen tai muulla subventiolla. Sitä kiristettiin niin, että jos samasta maakunnasta vaikka löytyy yksityinen eläinlääkäri, niin sitä ei välttämättä voi käyttää. Me haluaisimme, että tämä koko 8 § poistettaisiin tai ainakin sitä positiivilistaa helpotettaisiin, ei kiristettäisi, kuten tämä hallitus on tehnyt.

Siis tiivistelmänä: keskusta esittää hylkäämistä tälle lainsäädännölle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

15.40 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Niin kuin tässä jo edustaja Kalmari hieman kertoi siitä, mistä tässä laissa on kyse, niin tavoitteena on tarkemmat kriteerit siitä, kuinka laajasti niitä kunnallisia palveluita jatkossa järjestetään. Tässä on nimenomaan kyse siitä, minkälainen se rajattu oikeus tai poikkeus näistä yhtiöittämisvelvoitteista on. Tässä on tehty luettelo sellaisista palveluista, jotka kunnan on järjestettävä, mutta myös samalla nimenomaan listaa siitä, mitkä ovat ne palvelut, joita se eläinlääkäri sitten saa kunnallisena siellä tarjota. Joka kunnassahan ei välttämättä kunnan toimesta niitä palveluita ole, ja kunnan tehtäväksi nyt sitten kuitenkin jää selvittää se, kuinka ne palvelut ovat saatavilla niin yksityisellä kuin sitten siellä kunnallisella puolella. Nimenomaan kysehän on eläinten hyvinvoinnista. Me kaikki tiedämme sen, kuinka koronavuosien aikaan esimerkiksi koiria otettiin todella paljon perheisiin lisää. Nyt me ollaan aidosti sellaisessa tilanteessa, että aina sitä palvelua ei ole etenkin kohtuuhintaisesti sieltä kunnallisten palveluitten kautta saatavissa.

Kunnalliselle eläinlääkärille tehtäväkenttä on tietenkin vielä paljon laajempi kuin yksityisellä puolella. Siellä on tämä eläinten hyvinvoinnin valvonta, ja ne resurssit nyt ovat hyvin niukat. Tiedämme näitä epidemioita, joita meillä on jo ollut esimerkiksi siellä turkiseläinpuolella. Se nimenomaan myös niitä kunnallisen eläinlääkärin tehtäviä kovin paljon rasittaa.

Me saimme tässä valiokunnassa kuulla myös eläinlääkärinä tuolta Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollosta, ja se oli kyllä erittäin havahduttava kuuleminen. Emme ehkä aina ymmärrä sitä, että esimerkiksi siellä harvaan asutulla alueella siihen repertuaariin voi kuulua kaikki koirista, naudoista ja poroista lähtien, ja niitä yksityisiä palveluita ei ole tarjolla. Tässäkin kerrottiin, että lähimmälle klinikalle on yli 600 kilometriä matkaa. Se tietenkin luo sen perspektiivin siitä, minkälainen se palveluntarjonta on. He toivat hyvin esiin sen, että henkilöstössä ei ole varaa minkäänlaiseen rikkoutumiseen. Päivystysrinki on erittäin hataralla pohjalla, ja siihen tehtävään kuuluu niin paljon niitä monenlaisia muita tehtäviä. Tämä edustaja Kalmarinkin mainitsema työaikalaki on sellainen, että näitä eläinlääkäreitä voi pitää vähän niin kuin näennäisesti yrittäjinä. He eivät aidosti voi toimia niin kuin yrittäjä aidosti markkinoilla toimii.

On erittäin tärkeää, että lausuman, joka valiokunnassa tehtiin nimenomaan siitä, että tämä päivystys on kaikista huonoiten palkattua ja kaikista raskainta asiaa, etenemistä jatkossa myös seurataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

15.44 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Kyllä lämmitti mieltä tämä edellinen puheenvuoro ja se, että siellä muistettiin meidän pitkät välimatkat. Se on hyvä, että se on myös kuulemisissa tullut esille.

Tosiaan ennen vaaleja nykyiset hallituspuolueet eivät hyväksyneet EU:n vaatimia muutoksia eläinlääkintähuoltolakiin, ja nyt hallituksella olisi sitten ollut mahdollisuus vetää tämä koko laki pois tai tehdä siihen lakimuutosten avulla jonkinlainen korjaussarja laajentamalla esimerkiksi tätä julkisesti tuettua palveluvalikoimaa, mutta näin ei ole tehty. Kyllä keskustalaisena katsonkin, että hallituksen esitys oikeastaan heikentää meidän eläinlääkintähuoltolain tavoitteitten toteutumista entisestään. Se on hyvin huolestuttavaa, eikä se oikein minun arvomaailmaani mahdu, eikä tätä voi kyllä sillä lailla hyväksyä.

Ja näillä perustein kannatan edustaja Kalmarin aiemmin tekemää esitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.44 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa linjataan, että halutaan turvata eläinlääkäripalveluiden saatavuus kohtuullisella etäisyydellä ja kohtuulliseen hintaan. Tämä esitys, joka nyt on käsittelyssä, ei ikävä kyllä toteuta näiden hyvien tavoitteiden saavuttamista. Tämä esitys ei myöskään vastaa täällä jo edellä kerrottuihin kunnaneläinlääkärien tehtäviin liittyviin haasteisiin, saatikka niihin suuriin ongelmiin, mitä siihen nykyiseen virkamalliin liittyy.

Tämän johdosta, arvoisa puhemies, kannatan edustaja Kalmarin tekemää hylkäysehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämä eläinlääkintähuollon muuttamiseen tähtäävä lakiesitys on kyllä... Olen samaa mieltä, että tämä on erittäin ongelmallinen maatalouden kannalta, yleensäkin sen tuotantotalouden kannalta, mitä maanviljelyyn, maatalouteen, liittyy. On hyvin surullista, että jatkuvasti puhutaan siitä, että tulee parempaa, tulee parempaa, ja sitten tosiasiasa mennään yhä vaikeampiin tilanteisiin, yhä kalliimpiin ratkaisuihin, jotka etääntyvät sitten yhä kauemmaksi aidosta maataloudesta.

Koskaan ei tässä maassa ole ollut ongelmana se koiran taikka jonkun lemmikkimarsun vieminen eläinlääkäriin, se kyllä hoituu vaikka keskellä viikonloppua. Tiedän omastakin kokemuksesta. Perheemme koira on joutunut tähän, se koira on viety hoitoon silloin, kun on tarvittu — vähän pitemmänkin matkan päähän, se ei ole ongelma. Mutta mitenkä sitten näitä tuotantoeläimiä, vaikka lehmia tai sonneja, lähdetään viemään eläinlääkäriin? Sen eläinlääkärin on parasta tulla sinne paikan päälle.

Nyt kun kustannustaso nousee valitettavasti yhä korkeammalle jatkuvasti, se syö maatalouden kannattavuutta, ja uskokaa, hyvät edustajakollegat, että tämä tilanne maataloilla on aivan katastrofin partaalla. Meillä elintarviketuotanto perustuu kotimaiseen maatalouteen ja maatalouden kautta tulevaan erilaiseen tuotantoon, mitä maataloilla tapahtuu. Jos me tämä ketju murretaan rikki tekemällä yhä huonompia päätöksiä vuosi toisensa jälkeen, niin ollaan siinä tilanteessa, että seuraava kriisi, mikä meitä tuolla maailmalla odottaa... Kun katsoo noita tapahtumia Ukrainassa ja yleensä Euroopassa tällä hetkellä, niin se kriisi ei ole välttämättä kaukanakaan enää. Mitä me sitten tehdään? Sitten ollaan semmoisessa tilanteessa, että aidosti elintarvikehuoltomme on vaarannettuna.

Tällä hetkellä emme ole omavaraisia. Ja kun katsoin näitä tämän päivän säätilanteita ja miten kylvöt ovat onnistuneet, niin ellei sadetta kohta lähiaikoina tule, ollaan vielä syvemmällä vaikeuksissa. Meidän pitäisi tässä maassa jonain päivänä ruveta ajattelemaan suomalaisilla aivoilla. Meille syötetään Euroopan unionin kautta kaiken maailman — sanon suoraan — moskaa, jolla ei ole mitään tekemistä terveen järjen kanssa. Tämä sattuu minun sydämeeni joka päivä kun lukee, tänäpäni viimeksi perustuslakivaliokunnassa erään asian tiimoilta. Siitä tulevat lausunnot sitten, kun tulevat. Mutta jos me emme rupea suomalaisia aivoja käyttämään suomalaisten hyväksi... Unohdamme sen, että vaikka on olemassa kaupunkilaisia ja maaseudulla asuvia, on olemassa yksiä suomalaisia, jotka tarvitsevat toisiaan. Aivan yhtä lailla Helsinki tarvitsee sitä Utsjokea tai Ilomantsi Vaasaa. Vaikka ne ovat ääripisteitä, niin ovat toisilleen kuitenkin tärkeitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Se minua surettaa koko ajan, arvoisa puhemies, että tähän tilanteeseen olemme Suomessa joutuneet. Kyllä me voimme täällä puhua vaikka 12 viikkoa putkeen siitä, miten on yritetty parhaansa. Hyvä, mutta käytetään se tarmo siihen, että aidosti tehdään parasta, jotta se maanviljelijä menestyy, elintarviketuotanto menestyy, kauppa menestyy, ennen kaikkea suomalaiset menestyvät. Tässä on se iso villakoiran ydin, jonka toivon tulevan yhä kirkkaammin esille tässä talossa lähipäivinä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, olkaa hyvä.

15.48 Piritta Rantanen sd: Tästä villakoirasta onkin helppo sitten jatkaa nimenomaan siihen, kun edustaja Hoskonen sanoi, että vain hyvinvoivat maatilat voivat niistä eläimistään huolehtia, että samalla tavalla vain ne kotitaloudet, jotka pärjäävät, pystyvät huolehtimaan niistä lemmikeistä, jotka niissä kodeissa ovat.

Kuulemisissa kuultiin nimenomaan siitä, että tämän järjestelmän tiimoilta ja kun yleisesti tämä tilanne on niin vaikea, niin meillä on aidosti pelko siitä, että eläimiä jää hoitamatta. Tämä keskustan esitys tai ajatus tästä hyvinvointialueille siirrosta, mitä tässä on, on varmaan asia, josta meidän on aidosti käytävä semmoinen pohjamutia myöten oleva keskustelu, koska ne hartiat ovat varmasti laajemmat siellä hyvinvointialueilla ja on laajemmat alueet, jotka pystyvät varmasti vastaamaan myös siihen päivystystarpeeseen ja tekevät niitä tarvittavia toimia siellä sitten. Ja nimenomaan se toivo siitä paremmasta järjestelmästä — se tunne siellä eläinlääkäreittenkin keskuudessa on sellainen, että se on jäänyt puolitiehen. Ja ne lausunnot siitä, että esimerkiksi siellä yöllä päivystyksessä pitää suoriutua ja pitää tehdä pieniä ihmeitä. Siellä ajateltiin kyllä niin, että nimenomaan tämä lista, mitä on nyt laadittu siitä, mitä se kunnaneläinlääkäri saa tehdä, on askel alaspäin siellä uralla. Kyllähän se niin on, että jokainen uusi alalle valmistuva eläinlääkäri haluaa olla sen uusimman tiedon ja uusimpien laitteitten kanssa tekemisissä, ja nyt me osittain kyllä estetään sitä.

Ei tässä voida olla huomioimatta sitä säästöpainetta, jota tämän hallituksen tiimoilta ollaan luomassa myös tuonne virastoihin ja joka aiheuttaa sen, että ehkä me emme pysty selvittämään vaikka tätä hyvinvointialueille tapahtuvaa siirtoa nimenomaan sen takia, että meillä ei olekaan niitä virkamiehiä siellä tätä asiaa edistämässä. Ne säästöt, mitä nyt tännekin alueelle suunnitellaan, ovat todella merkittäviä. Sitä ei voida ohittaa tässä kokonaisuudessa: on helppo selitellä, jos ei sitten niitä tekijöitä ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.50 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rantasen puheenvuoron innoittamana vielä yksi asia. Kun katsoo tuota maataloutta ja vaikka nyt siihen liittyen tätä nyt käsillä olevaa eläinlääkintähuoltolain muuttamista: Varmaan lienee hyvä tarkoitus — minun on vaikea sitä ymmärtää, mikä siinä se hyvä on —, mutta jos todella ministeriössä tällaisia kuvitellaan, että tällä jotakin parannetaan, niin pikkusen kyllä ihmettelen, että ei voi hallinto vieraantua niin paljon aidosti maatalouden todellisista olosuhteista.

Samahan koskee — jos otetaan yksi, jos puhemies sallii — näitä tukimaksatuksia. Onhan se käsittämätöntä, että meillä tukimaksatukset aina viivästyvät. Olen jo monta kertaa sanonut ja sanon vielä kerran, arvoisa puhemies, että minkä tautta Suomeen ei perusteta tämmöistä tukipankkia, joka maksaa maanviljelijöiden tuet aina ajallaan. Tapellaan niistä byrokratioista sitten myöhemmin ja pidetään kirjanpito ajan tasalla — sekin pitää pitää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

ajan tasalla, totta kai. Mutta jatkuvasti maanviljelijä on tässä pelissä se kärsijä, kaikissa ympyröissä, tämä minulle sappeen käy todella pahasti. Sama koskee aluekehitysrahoja. Sielläkin on rahaa seisonut jo monta vuotta, ja saako niitä enää koskaan sieltä ulos. Tämä on aivan täydellistä vähkyröintiä, tämä homma tältä osin.

Meille on aina vakuutettu, että pitää tulla uudet tietokoneohjelmat, lisää virkamiehiä. Sillä keinoin se ei tule. Tuommoisen rahasumman jakaminen asiakkaille, pankille annettuna... Ystäväni, joka on tietokonemies, sanoi, että hän tekee sen ohjelman näille pankeille ihan kymmenen euron tuntihinnalla, eikä mene pitkään ja homma pelittää. Sitten nämä byrokratiapaperit voidaan selvittää, mutta eihän tällä keinoin voi jatkaa, että hommat seisovat ja byrokratia kasvaa ja miljoonia virtaa jonnekin tietokonefirmoille, jotka ottavat siitä sen bonuksen päältä. Ne rahat, mitä varten ne on tarkoitettu, seisovat siellä jossakin. En tiedä, missä, mutta nehan yleensä häviävät jonkin ajan kuluttua budjetin yleiskatteeksi, ja sinnehan ne jäävät lopuksi ikää. [Juha Hänninen: Se on just noin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.52 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Se, mitä edustaja Hoskonen sanoi maatalouden tilanteesta, on juuri näin, ja tilanne on todella vakava. Tämä hallitus lupasi, että maanviljelijöiltä ei leikata, mutta itse asiassa tässäkin lainsäädännössä välillisesti maataloudelta leikataan, koska kustannukset nousevat.

Ja se, mitä edustaja Hoskonen sanoi tukien maksatuksesta, niin puolen vuoden viiveet ovat täysin anteeksiantamattomia. Vaadin sitä, että hallitus nyt pitää huolta siitä, että Ruokavirasto ei tahallaan viivyttelä samalla, kun sinne leikkauksia tehdään.

Mutta tässä ei ole kyse pelkästään siitä, että kustannukset nousevat viljelijöillä. Kustannukset nousevat monilla harvaan asutun alueen lemmikkien omistajilla, ja jossain kohtaa on se kynnyks, milloin eläintä ei hoideta asianmukaisesti, kun rahat eivät riitä — edustaja Rantanenkin tämän nosti ansiokkaasti tuossa äsken esille. Eli tämä on myös eläinsuojelukysymys.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.